

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

Arătat-Te-ai în lume, Cel ce ai făcut lumea, ca să luminezi pe cei ce ședea într-un întuneric!

EDITORIAL

„Astăzi, firea apelor se sfințește!”

După ce creștinătatea a fost martora evenimentului Betleemului, în ziua de Bobotează aceasta Îl vede cu ochii credinței pe Cel Care a venit la râul Iordan, spre a fi botezat de către Ioan, Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului. Trăirea simțămintelor puternice ale întâlnirii cu Iisus Hristos, mai întâi, ca Prunc în Peștera Betleemului, mai apoi, omenirea Îl vede și Îl trăiește cu simțul cel duhovnicesc, pe Cel Care este „Lumina din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”, venind să pună în lumină marile adevăruri ale Creștinismului: revelarea tainei Preasfintei Treimi, cu prilejul botezului Său în Iordan; recunoașterea de către Dumnezeu Tatăl a lui Iisus Hristos, în apele Iordanului, ca fiind Fiul Său Cel iubit: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit” (vezi: Matei 3, 17; Marcu 1, 11; Luca 3, 22); manifestarea smereniei profunde a Sa, dorind să primească botez de la rob, așa cum glăsuiesc cântările de la slujba Aghiasmei celei Mari. Dar, totodată, Cel aflat în apele Iordanului a arătat prin acceptarea actului botezului Său, ca fiind o lucrare sfântă, ce avea legătură cu întreaga umanitate, care a fost cuprinsă în Persoana lui Hristos, precum și cuprinderea întregii creații în sfera de lucrare a lui Sa. Acest act al Botezului Domnului în Iordan are, așadar, mai multe semnificații, care toate se subsumează sub lucrarea cuprinzătoare a Celui aflat în apele Iordanului.

Prin toate praznicele premergătoare celui al Bobotezei, dar, inclusiv în cel al arătării Domnului la Iordan, Iisus Hristos Se află în centrul acestor evenimente celebrate eclezial și liturgic, cu toate consecințele ce decurg din ele pentru viața oamenilor.

Prin sărbătoarea Bobotezei apare în conștiința creștinilor chipul sau icoana Botezului Domnului: Iisus Hristos în Iordan, Ioan Botezătorul punându-și mâinile peste Cel aflat în Iordan, Duhul Sfânt în chip de porumbel deasupra capului lui Iisus Hristos și relatarea Evangheliei despre glasul dumnezeiesc din cer, Care Îl recunoaște pe Iisus Hristos ca fiind

Fiul Cel iubit al Tatălui ceresc (cf. Matei 3, 17). Acest act al Botezului Domnului în Iordan are multe semnificații mântuitoare, căci el ne descoperă taina Dumnezeirii. Dar, sesizăm, în același timp și faptul, că actul propriu-zis al botezării lui Iisus Hristos în Iordan, pune în evidență importanța creației, care este sfințită și ridicată pe un alt plan, prin această lucrare a Botezului în Iordan. „Astăzi firea apelor se sfințește...” (Din cântările Sfințirii celei mari a apei). Creația lui Dumnezeu devine astfel transparentă pentru realitățile spirituale, lumea materială nu mai este străină de sfințire și de sfințenie, nu mai este opacă pentru Dumnezeu, ci accesibilă lucrării lui Dumnezeu în ea și transparentă pentru El. Lumea nu mai este dominată de puterile rele, întunecate și demonice, ci ea este accesibilă lui Dumnezeu. Acesta dorește să asume creația Sa, nu Se dezice de ea, ci o înfrumusețează pentru om, pentru ca și omul să vadă în ea prezența lui Dumnezeu acolo, să simtă și omul, că el poate intra în legătură cu Dumnezeu și prin creația Sa, fiind sfințită de El. De aceea, Botezul Domnului în Iordan are și o dimensiune cosmică, adică având consecințe luminoase în întreaga creație văzută și nevăzută.

O consecință definitorie a Botezului Domnului în Iordan este aceea, că prin acest Botez toate se luminează, anticipându-se lucrarea luminătoare a Botezului creștin. „Astăzi făptura se luminează; astăzi toate se veselesc. Îngerii și oamenii laolaltă se amestecă. Că unde este de față Împăratul este și buna rânduală. Deci, să alergăm la Iordan, să vedem toți pe Ioan cum botează creștetul cel nefăcut de mână și fără de păcat...” (Mărire.. Și acum... de la Stihirile Litiei, glas 8). Prin Botezul în Iordan, Hristos Domnul biruiește puterile răului și ale întunericului prezente în lume, pentru ca lumea să fie eliberată de ele și să se bucurie de Cel botezat. „Plecatu-Ți-ai creștetul Înaintemergătorului; sfărâmat-ai capetele balaurilor; venit-ai la

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Pocăința și smerenia Duminica dinaintea Botezului Domnului

„Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Precum este scris în proorocie și Isaia: „Iată Eu trimit îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta. Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui”. Ioan boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinței într-o iertare a păcatelor. Și ieșeau la el tot ținutul Iudeii și toți cei din Ierusalim și se botezau de către el, în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele. Și Ioan era îmbrăcat în haină de păr de cămilă, avea cingătoare de piele în jurul mijlocului și mânca lăcuste și miere sălbatică. Și propovăduia, zicând: Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor. Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt.” (Marcu 1, 1-8)

Sfântul Marcu își deschide Evanghelia cu începutul predicii între oameni și a slujirii lui Hristos în lume. Înainte de aceasta însă, nu întârzie să înfățișeze în adevărata ei însemnătate profeția lui Maleahi despre Botezătorul Ioan: „Iată eu trimit îngerul Meu înaintea feței tale, care va pregăti calea Ta” (Maleahi 3, 1; Marcu 1, 2). Ioan este potrivit relatării evanghelice asemenea unui înger. Prin ce? Mai întâi, prin ascultarea față de Dumnezeu. Apoi, prin libertatea față de lume, prin neînvaluirea sa cu lucrurile lumii; și în al treilea rând, prin negrija față de trup. Asemeni celorlalți sfinți, Sfântul Ioan Botezătorul, nu și-au cules înțelepciunea din cărți, ci din trăire. Astfel, el a învățat să se scape de grija față de cele lumești, nu studiind tomuri, ci lucrând el însuși negrija față de trup. El se înfățișează oamenilor ca un biruitor, pentru că știința lui nu vine din cărți, ci de la Dumnezeu. Este una ce coboară din trăire.

Cu toate acestea, Sfântul Ioan nu era nici lumina primăverii, nici mireasma și nici cântarea ei. El era doar trâmbița care-i trezea pe cei adormiți în iarna cea lungă. Ioan era doar vestitorul primăverii, iar primăvara însăși, este Hristos. Și această Primăvară a fost trimis Ioan ca s-o vestească poporului lui Israel. Ioan devine așadar și pentru noi deșteptătorul conștiinței noastre, cel care ridică râul pierdut spre soare. Iar Soarele este Hristos!

În Evanghelia citită la Sfânta Liturgie în Duminica dinaintea Botezului Domnului este relatat începutul predicii Sfântului Ioan Botezătorul: „Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui!” (Marcu 1, 3). Pocăiți-vă, așadar, ne spune Sfântul Ioan și nouă, celor de

astăzi, spovediți-vă păcatele! Și repede, pentru că Domnul vine și bate la ușa fiecărui suflet. Cine se pocăiește și își mărturisește păcatele își are ușa sufletului deschisă, și Domnul intră, aducându-i viață fără de sfârșit. Iar ușa celui ce nu se pocăiește și nu-și mărturisește păcatele, fiind ruginită, rămâne închisă. Calea Domnului și cărările Lui sunt sufletele oamenilor. Locuri neumbrate de pașii Domnului sunt păcatele fără-delegii.

Ioan boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinței într-o iertare a păcatelor (Marcu 1, 4). În ce fel anume este Ioan Înaintemergătorul lui Hristos? Prin propovăduirea și lucrarea lui, prin care el îi pregătește pe oameni întru așteptarea lui Hristos. Toată propovăduirea lui este o chemare a omului la pocăință. Toată lucrarea lui a fost botezul pocăinței într-o iertare a păcatelor. Pocăința predicată de Ioan merge înaintea mărturisirii păcatelor. Botezul său vine după iertarea păcatelor. Pocăința, mărturisirea și botezul cu apă erau în mâna lui Ioan. Iertarea păcatelor, nu stătea însă în puterea lui, pentru că numai Hristos poate să ierte păcatele. Însuși Ioan mărturisește acest lucru zicând: „Eu vă botez cu apă, dar... El vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc” (Luca 3, 16). Prin aceste cuvinte, Ioan doar îi pregătește pe oameni pentru botezul lui Hristos. Pentru că botezul lui Ioan este mai mult un semn, în vreme ce adevăratul botez este cel al lui Hristos, prin care omul se curăță de păcate și ajunge să fie făptură nouă, fiu al lui Dumnezeu prin înfiere, cetățean deplin al Împărăției cerești.

Continuare în pagina 2

Pr. Lucian FARCAȘIU

Din sumar

► Primăvara sufletelor
pagina 3, Prof. Amalia Stana

► Știri
pagina 4

Pocăința și smerenia

Urmare din pagina 1

În același sens, Sfântul Grigorie Teologul arată că „Ioan botează, Iisus se apropie, poate ca să sfințească apele și pe botezătorul său, dar sigur, ca să îngroape în apă pe Adam cel vechi și, mai înainte de aceștia și pentru aceștia, ca să sfințească Iordanul, ca astfel, așa cum era Duh și carne, tot așa să inițieze prin Duh și prin apă” (Cuvântare la Sfințele Lumini, p. 51). Subliniind această legătură tainică, textul liturgic al Praznicului Bobotezei grăiește: „...Pământesc lucru este acesta ce se vede și mai presus de ceruri, ceea ce se înțelege. Prin baie este mântuirea, prin apă Duhul și prin afundare se face înălțarea noastră la Dumnezeu...” (Utrenia, la Laude, stihira 4). Observăm faptul că textul liturgic citat amintește despre baia botezului, ca fiind mântuitoare, despre apa care dăruiește Duhul și despre înălțarea noastră la Dumnezeu prin actul afundării. Așadar, textul face referire la realitatea tainică a rezidirii omului prin Botez, surprinzând toate elementele teologiei acestei Sfinte Taine. Aceeași realitate este surprinsă de către iconograful sfânt, într-un alt loc: „Cel ce se îmbracă cu lumina ca și cu o haină, pentru noi a binevoit a Se face ca noi. Și Se îmbracă astăzi cu apa Iordanului, nu El având trebuință de aceasta spre curățire, ci lucrându-ne nouă în Iordan cea de-a doua naștere. O, minune: Hristos, Dumnezeu și Mântuitorul sufletelor noastre, fără de foc topește și zidește din nou ... și mântuiește pe cei ce se luminează întru Dânsul” (Pavecernița, la Litie, stihira 1). Acest din urmă text surprinde și el în mod profund teologia Tainei Botezului, arătând că Hristos, ca Unul din Dumnezeire, adică „Cel ce Se îmbracă cu lumina ca și cu o haină”, Se îmbracă la Praznicul Epifaniei în apele Iordanului. Îmbrăcarea lui Hristos cu apele Iordanului se referă la actul afundării din cadrul Sfintei Taine a Botezului, act care are valoarea nașterii din nou a celui care intră în această baie mântuitoare, zidind din nou și mântuind pe cel ce se face părăș acestei Taine cerești.

Ioan cu smerenie a mărturisit zicând: În mijlocul vostru se află Acela pe Care voi nu-L știți, Cel care vine după mine, Care mai înainte de mine a fost și Căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintei (Marcu 1, 7). Iar Cel pe care Ioan îl propovăduiește este Hristos Fiul lui Dumnezeu făcut om pentru mântuirea noastră. Hristos vine în lume ca să-i învețe pe oameni smerenia pe care aceștia au uitat-o și ascultarea pe care au încălcat-o, dându-se pe Sine ca pildă desăvârșită de smerenie și de ascultare față de Părintele ceresc. Iar Înaintemergătorul Său ne învață și el smerenia și ascultarea prin desăvârșita supunere a lui față de Hristos.

Sfântul Nicolae Velimirovici arată că „Cine nu are smerenie și ascultare, nu are nici dragoste și nici înțelepciune. Iar cine nu le are pe acestea nu-L are nici pe Dumnezeu. și cine nu-L are pe Dumnezeu, nu se are nici pe sine însuși, și este ca și când nu ar fi, stând în întuneric și în umbra morții. Nu este înțelepciune adevărată fără dragoste, nici dragoste adevărată fără înțelepciune. Nemăsurată este înțelepciunea lui Dumnezeu! Cu nimic nu o poți asemăna, decât cu dragostea Lui” (Sfântul Nicolae Velimirovici). În înțelepciunea Sa, din dragoste pentru zidire, Hristos-Domnul vine în lume, trimis fiind de Tatăl, ca s-o vindece, s-o înnoiască și s-o ridice din moarte.

Dacă cineva dintre noi ar zice: „Hristos este prea sus pentru mine, pilda Lui nu o pot ajunge!” acela îl are pe Ioan înaintea ochilor. Ioan care, fiind om obișnuit este mai aproape de muritori. Să ia aminte unul ca acesta la smerenia și la ascultarea lui Ioan. Cine nu vrea să facă binele își găsește întotdeauna pricină să fugă de el. Cine însă caută lumina revărsată asupra nefericitului pământ, o va găsi cu bucurie în steaua Înaintemergătorului Ioan.

Sfântul Ioan Botezătorul se face așadar pentru noi pildă de smerenie, ajutându-ne ca în smerenia inimii noastre să-L aflăm pe Hristos și mântuirea pe care Hristos o lucrează pentru noi. Iar Botezul lui Hristos, Botezul cu apă și cu Duhul Sfânt, Botezul creștin, despre care Ioan zicea: Eu vă botez cu apă, Hristos însă vă va boteza cu Duhul Sfânt (Marcu 1, 8) este începutul acestei lucrări mântuitoare a lui Hristos înlăuntrul nostru. Amin!

Cu prilejul marilor sărbători ale Nașterii Domnului, Anului Nou și Bobotezei colegiul de redacție al publicației „Calea Mântuirii” vă urează alese și călduroase felicitări, iar Pruncul Iisus să reverse asupra tuturor pacea, bucuria și mântuirea Sa.

Sărbători fericite, Anul Nou cu binecuvântare și bogate împliniri!

Redacția

Folosirea busuiocului la sfințirea apei

Boboteaza, sărbătoare, lumină și revărsare de har! Așteptăm cu toții să ne împărtășim din apa cea sfințită, numită Agheasma Mare, din ziua Arătării Domnului, timp de încă șapte zile până la odovania (sfârșitul) praznicului împărătesc. Cifra opt ne amintește de veșnicie, de viața de veci: în Cartea Apocalipsei se vorbește despre ziua a opta, ce va urma după Judecata universală. Agheasma Mare se ia pe nemâncate timp de opt zile, pentru că ea ne cheamă să căutăm viața și bucuria veșnică în iubirea Preasfintei Treimi.

Praznicul Arătării Domnului sau Bobotezei este însoțit în tradiția românească de multe și frumoase obiceiuri. Cine nu-și amintește de preoții care umblă din casă în casă cu „Iordanul”, sfințind locuințele, țarinile gospodarilor ori spațiile unde oamenii își desfășoară activitatea, sau școlile, grădinițele unde învățăceii se pregătesc să devină viitorimea țării noastre. Cine-și reînvie amintirile prunciei în aceste zile, mai ales cei ce-și au obârșia la sate, îi va regăsi pe prichindeii însoțitori ai preotului vestind sosirea acestuia prin strigarea „chiralesă” (de la grecescul kireleison, care înseamnă „Doamne miluiește!”). Din mila Domnului, încă există sate unde obiceiul s-a păstrat, gospodarii răsplătind osteneala micilor vestitori cu fructe, dulciuri, ba chiar cu câte un gologan.

La fel de frumoasă ne apare tradiția, întâlnită îndeosebi în satele Moldovei, ca evlavioșii credincioși să sculpteze din apele înghețate ale lacurilor cruci ori mese de gheață, așezându-le în locurile unde slujitorii sfintelor altare vor sfinți Agheasma Mare. Tradiția nu pare prea veche, fiind legată de pelerinajul obștii credincioșilor către o apă unde se oficia slujba de sfințire. Astăzi, în puține zone se mai fac asemenea procesiuni, dar dacă creștinii nu au mai mers la râu ori la lac să sfințească apa, prin aceste cruci cioplite în gheață „au adus” râurile sau lacurile în curtea bisericilor ori mănăstirilor, spre a primi binecuvântare. Părintele profesor dr. Viorel Sava, titularul catedrei de Liturgică de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, Iași, spune că materia din care se confecționează o cruce (lemn, piatră, diferite metale, în cazul de față apa înghețată) este chemată la transfigurare.

Despre semnificația sărbătorii, despre folosirea Agheasmei celei Mari s-a tot scris, așa încât vă propun în materialul de față să ne oprim asupra unui element liturgic nelipsit din mâna preoților, în aceste zile: busuiocul.

Firele de plantă, uscate și frumos împodobite, aranjate și legate, formând acel cunoscut sfeștoc (de la cuvântul „sfeștanie”, însemnând „sfințire”) sunt folosite de preoți la săvârșirea slujbei de sfințirea apei, iar apoi, tot cu sfeștocul, preotul stropește cu agheasmă pe oameni, bisericile, icoanele ori alte obiecte liturgice, dar și casele, mașinile, fântânile, viile, livezile sau gospodăriile credincioșilor.

Așadar, ce se știe despre busuioc? *Ocimum basilicum*, pe numele său științific, este o plantă ierboasă din familia Lamiaceae, originară din Asia tropicală. La maturitate atinge între 20-60 centimetri înălțime, având frunzele de culoare verde deschis, iar florile albe. Are un gust similar cu al anasonului și o aromă plăcută, destul de puternică.

Cuvântul „busuioc” provine din limba greacă, *βασίλειος* (basileus) însemnând „rege”. Se pare numirea busuiocului cu acest termen s-a datorat considerării respectivei plante a fi una imperială, folosită în anumite practici rituale la curtea basileilor bizantini. Circulă multe tradiții referitoare la modul cum busuiocul a ajuns să fie folosit în cult. Una dintre acestea ne spune că a crescut pe locul unde împărăteasa Elena, mama Sfântului Constantin cel Mare, a descoperit Sfânta Cruce. După coborârea lui Iisus de pe lemnul răstignirii, Crucea a căzut și, cu vremea, a acoperit-o pământul. Mergând să caute semnul mai strălucitor decât soarele văzut de fiul ei pe Cer în amiază mare, Sfânta Elena a simțit un miros plăcut, adus de vânt. Luându-se după el, a găsit busuiocul. Smulgând câteva fire, să le răsădească în grădina, a descoperit că rădăcinile plantei se înfipseaseră într-un lemn vechi; prin minunea învierii unui mort s-a dovedit că se afla în fața Crucii Fiului lui Dumnezeu.

Dar oare cum s-a ajuns la întrebuințarea busuiocului în actele liturgice? Primii creștini – în bună parte proveniți dintre iudei – au preluat o serie din practicile de la Templu, adaptându-le, desigur, altor împrejurări și scopuri liturgice. S-ar părea că așa a ajuns busuiocul să înlocuiască isopul din tradiția iudaică. Ca aspect, isopul seamănă îndeaproape cu busuiocul, doar că nu are florile albe, ci albastre. Este o plantă folosită nu doar în actele ritualice iudaice, ci și alte domenii, aidoma busuiocului, de altfel, care se utilizează în numeroase ramuri ale activității umane: medicină, cosmetică, artă culinară. Însă, la noi, la români, busuiocul a devenit un fel de plantă consacrată pentru momentele speciale din viața unui om:

botez, nuntă, înmormântare.

Revenind la istoricul întrebuințării busuiocului în ritualul sfințirii apei, trebuie să ne întoarcem la tradiția iudaică, unde găsim dese întrebuințări ale isopului, planta analogă busuiocului: în cartea Ieșire (capitol 12, verset 22), Dumnezeu poruncește poporului ales: „să luați un mănunchi de isop și, muindu-l în sângele strâns de la miel într-un vas, să ungeți pragul de sus și amândoi ușorii ușii cu sângele cel din vas, iar voi să nu ieșiți nici unul din casă până dimineață”; în cartea Numeri (capitol 19, versetul 6), Domnul poruncește: „un om curat să ia isop, să-l moaie în apa aceea și să stropească din ea casa, lucrurile și oamenii câți sunt acolo”. Dar cine nu-și amintește arhicunoscutul verset 8 al Psalmului 50: „Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăți; spăla-mă-vei și mă voi vărtos decât zăpada mă voi albi?”. Referitor la cel din urmă exemplu, Sfântul Chiril ne spune: curăția isopului reprezintă lucrarea Duhului Sfânt, care ne spală de tot păcatul. Vasăzică nu planta era considerată prin sine curățitoare, ci Dumnezeu, în chip nevăzut curătea, izbăvea. Folosirea plantei era un act văzut prin care se împărtășea lucrarea nevăzută a Domnului.

Tradiția folosirii busuiocului la sfințirea apei am preluat-o din ritualul bizantin, grecesc, deoarece în cel slav nu se folosește numaidecât busuiocul, sfeștocul confecționându-se, în general, din flori, iar mai nou din materiale textile. Însă, ceea ce trebuie să reținem este faptul că nu busuiocul miuit în apă îi dă acesteia putere harică. Invocarea Duhului Sfânt, care coboară peste apă prin mâna preotului, curățind-o, sfințind-o și dându-i putere asupra duhurilor necurate, asupra bolilor și patimilor, se face mai înainte de a se înmuia Sfânta Cruce și busuiocul în apă și a se intona troparul Bobotezei. În ritual slav, săvârșitorul slujbei nu înmoaie în apă sfeștocul, ci doar Sfânta Cruce. La noi se face această cufundare în apă a busuiocului însoțit de semnul Crucii, pentru a arăta că prin Cruce Domnul ne-a deschis calea către Ceruri, iar Duhul Sfânt a coborât în lume, întemeind Biserica numai după jertfa Domnului pe Cruce. Unde vedem Crucea Domnului, întrezărim învierea, biruința asupra păcatului, izbăvirea. Crucea este însoțită de busuioc doar din motive practico-liturgice, deoarece preotul urmează a-i stropi pe credincioși cu ajutorul acestuia.

(doxologia.ro)

„Astăzi, firea apelor se sfințește!”

Urmare din pagina 1

repejuni; luminat-ai toate, ca să Te mărească pe Tine, Mântuitorule, Luminătorul sufletelor noastre” (Mărire...Și acum... de la Vecernia praznicului).

Creația întregă a vibrat de prezența Cuvântului întrupat, s-a înfricoșat de lumina Celui Care este „Lumină din Lumină”, lumea văzută și cea nevăzută se unește întru bucuria și uimirea sfântă din cauza prezenței Lui în Iordan. „...Îngerii, văzându-L s-au înfricoșat; cerul s-a spăimântat și pământul s-a cutremurat și marea și toate cele văzute și cele nevăzute s-au îngrozit. Că Hristos S-a arătat la Iordan, să sfințească apele” (Sedealna glas 4 a praznicului).

Prin sfințirea apelor, întreaga creație are un fundament spiritual, din care poate să trăiască și să se inspire omenirea. Lucrarea lui Dumnezeu la Iordan este o lucrare de luminare, de sfințire și de eliberare a ei de sub puterea duhurilor întunecate și demonice. De aceea, Botezul Domnului în Iordan rămâne un punct de reper permanent pentru viața Bisericii și a credincioșilor, care dă multă speranță unei omeniri, aflată în derută și care înțelege din ce în ce mai greu substratul spiritual și sfânt al materiei, al creației. Cel prin Care au fost create toate (Cuvântul sau Logosul dumnezeiesc, cf. Ioan 1, 3) se sfințește și se luminează permanent prin El. Impulsurile

pe care ni le oferă acest praznic sunt de mare ajutor pentru fiecare om și pentru lume, în general.

Acest praznic ajută omului de astăzi să iasă din izolare și însingurare și să intre în comuniune cu semenii săi și cu întreaga creație. Cu alte cuvinte, omul contemporan fiind asaltat de duhul tot mai presant al secularizării, primește la Bobotează noi impulsuri, de a nu se lăsa scufundat într-o lume materială întunecată, opacă față de realitățile spirituale, ci dimpotrivă, să surprindă prin elementele creației, inclusiv, prin apă, fundamentul lor spiritual, energiile dumnezeiești luminoase, purificatoare și permanent înnoitoare.

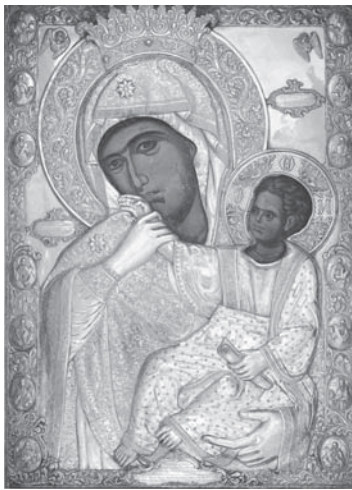
„Bine e să teologhisească cineva despre Dumnezeu, dar mai bine decât aceasta e să se curețe cineva pe sine pentru Dumnezeu” spunea Sfântul Grigorie Teologul. La fel Sfântul Iacob zice: „Nu vă faceți mulți învățători, frații mei, știind că (noi învățătorii) mai mare osândă vom lua.” (Iacob 3, 1).

Sfântul Marcu Ascetul ucenic al Sfântului Ioan Gură de Aur are multe învățături bune referitoare la curățirea sufletului, la despătimire. El pleacă de la cuvintele Sfântului Apostol Pavel care spune: „legea duhovnicească” (Romani 7, 14) și subliniază importanța ascezei, a credinței, a smereniei, a răbdării, recomandă alegerea unui călăuzitor bun, învață soluționarea greutăților prin rugăciune și răbdare, notează diferite rătăcirii ale inimii. Plăcerea lumească e o închisoare pentru suflet, pe când suferința și întristarea în Domnul deschid porțile cerului. El susține că desăvârșirea e ascunsă în Crucea lui Hristos. Înfierea se dăruiește prin har oamenilor spunea Ava Marcu Pustnicul, prin sângele Lui Hristos vărsat pe cruce: „Când veți face toate cele poruncite, atunci ziceți: slugi netrebnice suntem” (Luca 17, 10). Mântuirea se dă în dar, nu prin fapte ca să nu se laude nimeni. Hristos a murit pentru păcatele no-

astre și El dăruiește eliberarea robilor care-i slujesc bine ne spune Evanghelia: „Bine rob bun și credincios, peste puține ai fost credincios peste multe te voi pune; intră în bucuria Domnului tău.” (Matei 25, 21).

Monahismul răsăritean este o „viață ascunsă în Hristos” (Coloseni 3, 3), care refuză să urmeze calea raționamentelor omenești. Monahismul este nucleul Ortodoxiei. El se întemeiază pe credință, pe credința pe care dacă o dobândește cineva, „cât un grăunte de muștar” va putea muta și munții. Dacă credem în Hristos, El va face minuni cu noi. Iisus a zis: „Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine.” (Ioan 10, 38), la fel „Rămâneți în Mine și Eu în voi.” (Ioan 15, 4). Aceste cuvinte arată modelul relației dintre Dumnezeu, Hristos și credincios. Este o taină a credinței în Hristos. Dumnezeu este iubire și comuniunea e iubire. Dumnezeu îl vrea pe om în libertate, îl cere din toată inima, căci omul pe pământ nu are „cetate stătătoare” (Evrei 13, 14). Prin urmare credința este primăvara sufletului, este „dovada lucrurilor nevăzute”. (Evrei 11, 1). Credința e o roadă a Duhului, care e bucurie, pace, îndelungă răbdare,

Primăvara sufletelor

dragoste... (Galateni 5, 22). Credința e legată indisolubil de iubire. Așadar un suflet iubitor de Dumnezeu se detașează de „lumea care zace în puterea celui rău” (I Ioan 5, 19).

Una din cele mai mari mănăstiri atonite este și Vatopedi (copilul din tufă), care a fost construită de împăratul Teodosie cel Mare și închinată Bunei Vestiri a Maicii Domnului.

Fiul împăratului călătorind pe mare, a fost aruncat de furtună în apă și corăbierii nu l-au mai găsit, decât după un timp pe țărnișă sub o tufă și l-au întrebat cum a ajuns acolo. El a spus că o femeie frumoasă, în haine strălucitoare l-a luat de mână,

în momentul când a căzut în mare și i-a spus să nu-i fie frică. Ea s-a făcut nevăzută, după ce l-a scos pe uscat. Auzind întâmplarea au înțeles cu toții că a fost Maica Domnului. Drept urmare împăratul Teodosie s-a hotărât să construiască în acel loc o mănăstire, ca mulțumire.

În această mănăstire se află Brâul Maicii Domnului și șapte icoane Făcătoare de Minuni ale Preasfintei Fecioare Maria, precum și o parte din lemnul Sfintei Cruci pe care a fost răstignit Domnul Iisus Hristos și treția în care a fost înfipt buretele îmbibat cu oțet și multe moaște de sfinți.

Maica Domnului Paramitia (Mângâietoarea) este una din cele șapte icoane Făcătoare de Minuni din Mănăstirea Vatopești. Ea a fost pictată în secolul al XIV-lea. Pentru că la plecarea de la slujbe călugării obișnuiau să o sărute și apoi mergeau să deschidă porțile mănăstirii, într-o zi, starețul a văzut-o pe Maica Domnului vie și vorbind din icoană i-a spus să nu deschidă porțile mănăstirii căci pirații doresc să atace și sunt dincolo de poartă. Iisus din brațe ar fi pus mâna la gura Maicii Domnului ca să nu-i ajute, căci sunt păcătoși, însă Maica Domnului

a avut milă și i-a luat mâna de la gură. Starețul i-a mulțumit cu lacrimi Maicii Domnului și apoi împreună cu călugării ar fi urcat pe ziduri alungând pirații care ascunși, așteptau deschiderea porților mănăstirii. De atunci călugării păstrează mereu o candelă aprinsă în fața acestei sfinte icoane, iar ziua de vineri se slujește Sfânta Liturghie în cinstea ei și se cântă Paraclisul Maicii Domnului.

Rugăciune către Maica Domnului: „Preasfântă, Preacurată și Preaminunată Fecioară și Maică a Domnului nostru Iisus Hristos, Te rugăm ascultă rugăciunea nevrednicilor robi și vindecă-ne pe noi, pe cei din familiile noastre și pe toți suferinzi din lumea aceasta bolnavă, de bolile grele, de bolile știute și neștiute de noi. Fie ca toți creștinii să te preamărească și să Te preacinstească pe Tine, iar noi să avem tot ajutorul cel bun, sfânt și ceresc. Îți mulțumim Maică Sfântă pentru vindecare, pentru tot ajutorul Tău, pentru mijlocirea Ta la Preabunul Dumnezeu, că Tu ești scară la Cerul Sfânt, pentru rugăciunile noastre și ajutor nemijlocit în cerurile noastre cele îndreptățite. Amin.”

Prof. Amalia STANA

Aghiasma Mare se săvârșește la Bobotează, în amintirea Botezului Domnului de către Ioan în Iordan. Ea se săvârșește atât în ajunul Bobotezei, când se sfințește apa cu care preoții botează apoi casele, cât și în însăși ziua Bobotezei, când se sfințește aghiasma pe care credincioșii o iau pe la casele lor, pentru tot anul.

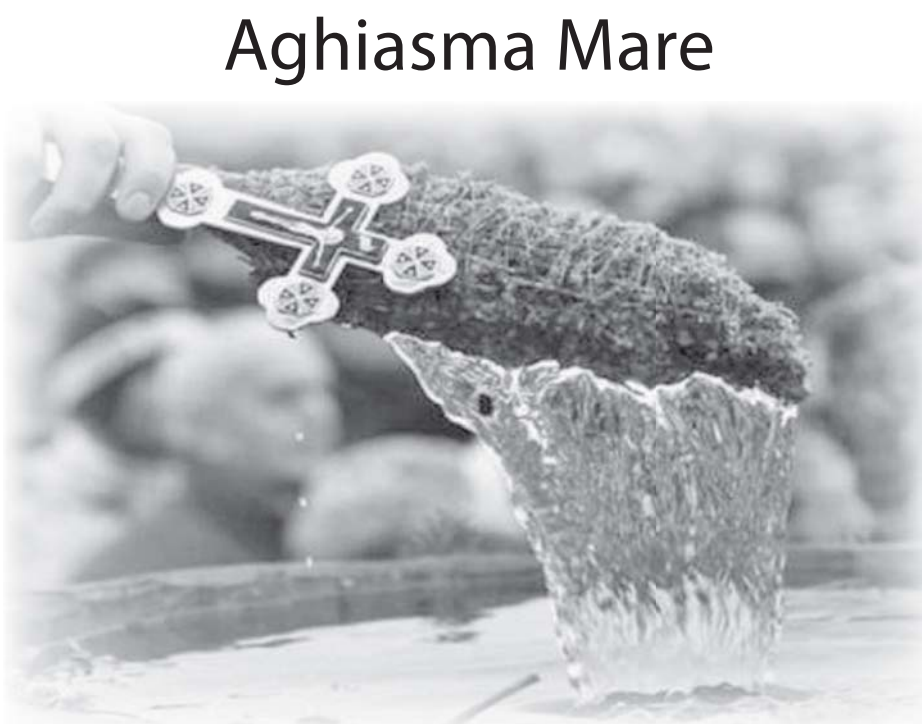
Această slujbă poartă denumirea de Aghiasmă Mare pentru că apa de la Bobotează are o putere deosebită, fiind sfințită printr-o dublă epicleză, iar sfințirea are loc în însăși ziua în care Domnul nostru Iisus Hristos a sfințit apele, prin Botezul Său în apa Iordanului.

De aceea, și slujba Aghiasmei Mari este mai dezvoltată și mai solemnă decât cea a Aghiasmei mici, iar cântările și rugăciunile din cursul ei pomenească și proslăvesc îndeosebi Botezul Domnului în apele Iordanului.

În ziua ajunului Bobotezei, sfințirea apei se face de obicei chiar în Biserică (în pronaos), dimineața, după Utrenie, cu mai puțină solemnitate, fiindcă ea amintește atunci de botezul cu care boteza Sfântul Ioan Botezătorul în pustiul Iordanului. În ziua Bobotezei, ea se face după Liturghie, în biserică sau în fața bisericii, și amintește de însuși Botezul Mântuitorului în apele Iordanului. De aceea se face de obicei în chip mai solemn, prin ieșirea afară din biserică.

Inițial, sfințirea apei de la Bobotează era legată de botezul catehumenilor, care se săvârșea în ajunul praznicului, seara până târziu în noapte, și pentru care se sfințea apa necesară de botez. Ulterior, desființându-se catehumenatul și generalizându-se pedobaptismul, s-a păstrat sfințirea apei, legată de praznic, ea căpătând altă semnificație.

Precum accentuează Arhiepiscopul Simeon al Tesalonicei, în ziua Bobotezei se face nu numai reînnoirea Botezului Domnului, ci și a harului botezului primit de fiecare dintre noi. Teodor Lectorul pune pe seama Patriarhului monofizit Petru Fullo al Antiohiei (secolul V) hotărârea de a se săvârși sfințirea apei

Aghiasma Mare

în ajunul Bobotezei, seara. În secolul al VI-lea, unul dintre pelerinii apuseni la Locurile Sfinte (Antonim din Piacenza) descrie cum se făcea pe atunci „botezul” la apele Iordanului, în dimineața marelui praznic.

Originea slujbei Aghiesmei Mari este, în tot cazul, Ierusalimul, unde se păstra amintirea puternică a Botezului Mântuitorului prin mâna Înaintemergătorului, în apele Iordanului. De aici ea s-a răspândit la Antiohia, apoi la Constantinopol și în Asia Mică. De aceea, rânduiala de azi a slujbei Aghiesmei Mari e atribuită de tradiție, în întregime, Sfântului Sofronie, Patriarhul Ierusalimului (638), căruia în Mineiul pe ianuarie i se atribuie troparele care se cântă la începutul slujbei, iar în Molitfelnic i se atribuie frumoasa rugăciune pentru sfințirea apei. O dovadă a vechimii acestei slujbe este că ea se află, în diverse variante foarte asemănătoare între ele, în riturile liturgice ale tuturor Bisericilor orientale nealcedoniene (la armeni, la copti, etiopieni, sirienii iacobiți) și a

influențat, într-o mare măsură, chiar ritualul corespunzător din ritul liturgic roman (catolic).

Prin atingerea Sa de apa Iordanului, în care S-a botezat, Mântuitorul a sfințit-o nu numai pe ea, ci însăși firea apelor în general, a apelor de pretutindeni, făcând din ele un factor de purificare și de sfințire, prin energia divină introdusă în apa Iordanului, precum cântăm în troparul din rânduiala slujbei: „Astăzi firea apelor se sfințește...”. De aceea, apa sfințită la Bobotează posedă, într-o măsură mult mai mare, daruri și puteri tămăduitoare și simțitoare, decât aghiasma mică.

Efectele Aghiesmei Mari le arată însăși rânduiala slujbei, îndeosebi textul ecteniei și al rugăciunii de sfințire, unde preotul se roagă: „Și-i dă ei harul izbăvirii și binecuvântarea Iordanului. Fă-o pe dânsa izvor de nestrăcăciune, dar de sfințenie, dezlegare de păcate, vindecare de boli, diabolilor pieire, îndepărtare a puterilor celor potrivnice, plină de putere îngerească. Ca toți cei

ce se vor stropi și vor gusta dintr-însa să o aibă spre curățirea sufletelor și a trupurilor, spre vindecarea patimilor, spre sfințirea caselor și spre tot folosul de trebuință...”

De aceea, Aghiasma Mare se păstrează nestrăcătă vreme îndelungată, rămânând tot așa de proaspătă, de curată și de bună la gust ca atunci când a fost scoasă din izvor, fapt pe care îl remarcă, din vechime, Sfinții Părinți și scriitorii bisericești. O parte din ea se păstrează în Biserică, într-un vas anume (vasul de aghiasmă, numit și aghiasmatar), și e folosită de preot la o mulțime de slujbe (ierurgii). Cu dânsa preoții stropesc casele credincioșilor și pe cei ai casei, în ajunul Bobotezei.

Cu Aghiasma Mare se stropesc toate persoanele și lucrurile care trebuie să fie exorcizate, curățite și binecuvântate sau sfințite, ca de pildă, rânduiala la curățirea fântânilor spurcate, la vasul cel spurcat, la binecuvântarea și sfințirea prapurilor, la sfințirea Crucii și a troițelor, a clopotului, a vaselor și a veșmintelor bisericești ș.a. În unele părți (ca de exemplu prin Bucovina și Transilvania) există obiceiul de a stropi cu aghiasmă și trupurile celor răposați, pentru ca astfel sufletele lor să se înfățișeze sfințite la Înfricoșătoarea Judecată.

Aghiasma Mare e folosită, de asemenea, de către arhierii la sfințirea bisericilor, a antimiselor, a Sfântului și Marelui Mir ș.a. În casele credincioșilor, Aghiasma se păstrează la loc de cinste, în vase curate, în care se pune de obicei un fir de busuioc. (...) Se obișnuiește să se guste dintr-însa timp de opt zile în șir, mai ales de la ajunul Bobotezei până la odovania (încheierea) praznicului, adică până la 13 ianuarie inclusiv. Îndeosebi cei oprîți de la împărtășire se pot mângâia luând Aghiasmă și apoi anafură. Când ne împărtășim, Aghiasma se ia după împărtășanie, iar când luăm numai anafura, Aghiasma se ia înainte de anafură.

(Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica specială*, Editura Lumea Credinței, București, 2008, p. 371-375)

Astăzi, pământul și marea și-au împărțit bucuria lumii

Sărbătoarea Botezului Domnului este un bun prilej de a ne aminti că există un timp al mântuirii. Una dintre rugăciunile de la Sfințirea cea Mare a Apei, alcătuire a Sfântului Sofronie al Ierusalimului, repetă adverbul „astăzi” de nu mai puțin de 25 de ori. În rugăciune, sfântul plasează „astăzi” evenimente de acum 2.000 de ani și ne invită să fim părtași la ele. Născut la Damasc în anul 550, Sfântul Sofronie (†638) se înscrie, alături de Sfântul Efrem Sirul (†373) și Sfântul Ioan Gură de Aur (†379), în rândul dascălilor sirieni care teologhiesc despre adevăratul timp, cel al mântuirii.

Cronicarul Miron Costin se pleca în fața trecerii implacabile a timpului, după mulțimea de evenimente istorice așternute în Letopisețul Țării Moldovei, exclamând: „Nu sunt vremurile sub om, ci bietul om sub vremi”. Doar omul duhovnicesc precupește timpul istoriei văzute pentru a-și arveni timpul veșnic al istoriei mântuirii, încercând să preguste ceva din Împărăția lui Dumnezeu încă din această viață. În termeni teologici, această pregustare face parte din „eshatologia prezenteistă”: „Împlinirea parțială de acum reaprinde și ține trează dorința mereu reînnoită după o împlinire mult mai profundă și mai desăvârșită” (Karl Christian Felmy).

Cu toate că nu există în gramatica limbii române ca timp al acțiunilor, prezentul continuu redă poate cel mai fidel relația omului cu Creatorul său. Din întreaga teologie, ortodoxia siriană îndrăznește să se ridice deasupra timpului, așezându-l la locul său de creație a lui Dumnezeu. Eliberată de chingile conceptelor, teologia siriană cântă tainele în cheie biblică, fără a le îngrădi în definiții.

„Astăzi, întunericul lumii se risipește cu arătarea Dumnezeului nostru”

Una dintre stihirile ce se cântă înainte de Sfințirea cea Mare a Apei, compusă de Sfântul Sofronie al Ierusalimului, arată că „astăzi firea apelor se sfințește și se desparte Iordanul și își oprește curgerea apelor sale, văzând pe Stăpânul botezându-Se”. În continuare, în marea rugăciune de Sfințire a Apei, alcătuită tot de Sfântul Sofronie, adverbul de timp „astăzi” se repetă de 25 de ori: „Că astăzi

ne-a sosit nouă tuturor vreme de praznic și ceata Sfinților cu noi se adună. Și îngerii cu oamenii împreună prăznuiesc. Astăzi darul Sfântului Duh în chip de porumbel peste ape a coborât. Astăzi, Soarele cel neapus a răsărit, și lumea cu lumina Domnului se luminează. Astăzi lunacurazeluminoaselumineazăpământul. Astăzi, stelele cele luminoase, cu lumina strălucirii, lumea înfrumusețază. Astăzi norii rouează din cer omenirii ploaia dreptății. Astăzi, Cel nefăcut, de voia Sa, este atins cu mâna de către făptura Sa. Astăzi, Proorocul și Înaintemergătorul se apropie de Stăpânul, și cu frică stă înaintea Lui, văzând pogorârea lui Dumnezeu la noi. Astăzi, apele Iordanului se prefac în vindecări, cu venirea Domnului. Astăzi, toată făptura se adapă cu curgeri tainice. Astăzi, păcatele oamenilor se curățesc cu apele Iordanului. Astăzi, raiul s-a deschis oamenilor și Soarele dreptății ne luminează nouă. Astăzi, apa cea amară, care era în vremea lui Moise, se prefac în dulceață poporului cu venirea Domnului. Astăzi, ne-am izbăvit de plânsul cel vechi și ca un Israel nou ne-am mântuit. Astăzi, ne-am izbăvit de întuneric și cu lumina cunoștinței de Dumnezeu ne-am luminat. Astăzi, întunericul lumii se risipește cu arătarea Dumnezeului nostru. Astăzi, toată făptura se luminează de sus ca o făclie. Astăzi, înșelăciunea se surpă și cale de mântuire ne lucrează nouă venirea Stăpânului. Astăzi, cele de sus cu cele de jos împreună prăznuiesc, și cele de jos cu cele de sus împreună vorbesc.

Astăzi, adunarea cea sfințită și mult vestită a ortodocșilor se bucură. Astăzi, Stăpânul la Botez merge ca să ridice firea omenească la înălțime. Astăzi, Cel neplecat Se pleacă robului Său, ca să ne slobozească pe noi din robie. Astăzi, Împărăția cerurilor am dobândit, iar Împărăția Domnului nu are sfârșit. Astăzi, pământul și marea și-au împărțit bucuria lumii, iar lumea s-a umplut de veselie”.

Eternul „astăzi” în imnele Sfântului Efrem Sirul

O teologie a timpului la Sfântul Efrem Sirul putem observa în imnele alcătuite pentru cinstirea Nașterii și Botezului Domnului, întrucât în secolul al IV-lea cele două praznice erau sărbătorite în aceeași zi. Pr. conf. dr. Daniel Benga arată laitmotivul adverbului „astăzi” în Imnul I la Nașterea Domnului: „Sfântul Efrem distinge în imnele sale între timpul istoric și timpul sacru al istoriei mântuirii. Timpul obișnuit este linear și fiecare punct al său are un înainte și un după. Timpul sacru nu are însă înainte și după, ci doar eternul acum, exprimat de imnologul din Edessa prin cuvântul astăzi, care revine obsedant în majoritatea versurilor imnului întâi la Nașterea Domnului. Un loc paralel este până azi marea rugăciune de Sfințire a apelor de la Bobotează unde cuvântul astăzi apare de 25 de ori”. În acest imn, întreaga trecere a timpului se dizolvă. Nu doar credincioșii ce trăiesc după câteva sute sau mii de ani sunt chemați să ia parte „astăzi” la o zi petrecută în trecut, devenind contemporani cu cei din Vechiul

Testament, ci și dreptii Vechiului Testament devansează timpul pentru a-L vedea pe Hristos, pe Care L-au așteptat: „Astăzi Fecioara a născut pe Imanuel (Is 7, 14) la Betleem; cuvântul pe care l-a rostit Isaia s-a împlinit astăzi. (...) Pentru că Împăratul era ascuns în Iuda, Tamar L-a furat din coapsele lui șFc 38, 12; astăzi a răsărit strălucirea frumuseții iubite de ea în ascuns. Astăzi s-a culcat Rut cu Booz (Rut 3, 7), fiindcă a văzut ascuns întru el leacul vieții; astăzi s-a împlinit dorirea ei, căci din sămânța ei a răsărit Cel ce dă viață tuturor”.

„În anamneza euharistică se șterg granițele din trecut, prezent și viitor”

În Liturgia Sfântului Ioan Gură de Aur, o rugăciune rostită de preot în timpul anaforalei liturgice, înainte de epicleză, transcende orice regulă a succesiunii timpului. Înainte de a rosti cu voce tare cuvintele „Ale Tale dintru ale Tale, Ție aducem de toate și pentru toate”, preotul citește în taină următoarea rugăciune: „Aducându-ne aminte, așa dar, de această poruncă mântuitoare și de toate cele ce s-au făcut pentru noi: de cruce, de groapă, de învierea cea de a treia zi, de înălțarea la ceruri, de șederea cea de-a dreapta, și de cea de a doua și slăvită iarăși venire”. Prin amintirea celei de-a doua veniri a Mântuitorului, „Biserica își aduce aminte de viitor ca de un eveniment din trecut”, remarcă pr. conf. dr. Daniel Benga, adăugând cuvintele arhimandritului Ciprian Kern: „În anamneza euharistică se șterg granițele din trecut, prezent și viitor”.

O adevărată piatră de încercare pentru orice analiză gramaticală este, însă, un verset din Evanghelia după Ioan (5, 24): „Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat de la moarte la viață”. Verbe atribuite aceleiași persoane la timpurile prezent, viitor și trecut se împletesc armonios în aceeași frază. Circumscriș vremii în care trăiește, omul este chemat să trăiască tensiunea dintre „deja” și „nu încă”, folosind timpul acestei vieți ca mijloc spre atingerea scopului final: dobândirea mântuirii.

(ziarullumina.ro)

Iubirea lui Dumnezeu

Boboteaza este pentru noi o mare sărbătoare: ni-L arată pe Hristos intrând deplin în activitatea Lui mântuitoare, publică, primind în acest scop mărturia Treimii. Hristos s-a botezat ca să arate că-și însușește toate ale noastre, că este aproape de noi și că, primind Botezul în apa Iordanului, El este unul din Sfânta Treime.

Sărbătoarea Bobotezei este o sărbătoare a lui Iisus Hristos, dar este și un anunț al sărbătorii noastre, al sărbătoririi botezului nostru, un anunț al iubirii lui

Dumnezeu față de oameni prin Fiul Său. Treimea S-a arătat atunci și Treimea este dovada iubirii care există din veci și până în veci. La fundamentul existenței nu este o esență inconștientă, ci este un Dumnezeu al iubirii, un Dumnezeu în trei Persoane, un Tată, un Fiu - și cine iubește mai mult decât un tată, și cine răspunde mai mult iubirii acesteia decât un fiu? Iubirea aceasta este din veci, și ca iubirea aceasta să fie desăvârșită, Tatăl vrea să mai aibă și pe un al treilea, care Să se bucure împreună cu El de Fiul

Său, și Fiul să Îl aibă pe acest al treilea ca să se bucure împreună cu El de Tatăl Său. Atunci este iubirea perfectă: iubirea în trei; din semnul și din puterea acestei iubiri ne botezăm noi. Primim puterea să ne iubim și noi pe noi, așa cum Se iubesc Persoanele Sfintei Treimi. Primim puterea să ne iubim nu numai unul câte unul, ci să-i iubim pe toți oamenii, pentru că fiecare poate deveni un «tu» al nostru. Asta e creștinismul: religia iubirii.

De aceea Boboteaza este o sărbătoare mare, foarte populară, o sărbătoare în

care se sfințesc apele, și prin ape se stropesc oamenii, aducând sfințirea iubitoare a lui Dumnezeu prin această apă, pe care a sfințit-o Fiul lui Dumnezeu ca om, botezându-se în apele Iordanului.

Să fim conștienți că Dumnezeu ne va ajuta și pe noi, care sărbătorim Boboteaza, sfințindu-ne prin puterea Lui, prin apele Lui, prin natura Lui.”

(Pr. Dumitru Stăniloae, *Duhovnici români în dialog cu tinerii*, (ediția a II-a), Editura Bizantină, București, 2006, p. 14-15)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
Administrație: Pr. FILIPALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.